

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 8. Vigilius Synodum V. approbat. Ejusdem exilium improbatur. De
anno obitus Vigilii Tunnonenses, Sirmondi, aliorumque opiniones rejectæ.
Halloix ubique falsitatis convictus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

perpetuum, & cataphema à sancta, & substantiali adoranda Trinitate Patris, & Filii, & Spiritus sancti primum quidem Simon Magus &c. recitatur catalogus Hæreticorum, quos inter nominantur à Sancto Sophronio Origenes, qui & Adamantius, Didymus, et Evagrius Origenianæ vanitatis primi secretarii fœdissimi. Hæc Synodica Epistola recepta est à Synodo VI. Oecumenicâ Act. 11. Jam vides antè Sextam Synodum apud Ecclesiam Catholicam inter hæreticos recensitos Evagrium, ac Didymum. Sophronius enim ex sensu Ecclesiæ locutus est, floruitque & ipse sub Heraclio Imperatore, qui anno ante Sextam Synodum septuagesimo Imperator ab exercitu salutus fuit.

Rectè ergo Sexta Synodus, ac dein Septima pronunciarunt, Evagrium, ac Didymum à Quintâ Synodo anathemate percussos fuisse; neque citrà indignationem audiri possunt, quæ pag. 390. scribit Halloix: *Sextam, ac Septimam Synodum incidisse in acta corrupta Synodi V. quibus intrusum fuerat nomen Origenis unâ cum Evagrîo, ac Didymo. Etenim cum acta Synodi V. falsata fuissent à Monothelitis, in Synodo VI. totâ actione 14. falsariorum doli discussi sunt. Undenam verò convinci illi poterant, nisi inventis, ac productis à Synodo VI. actis germanis, ac legitimis, nullâque ex parte corruptis ejusdem Concilii Quinti? Atque hoc pacto res evenit. Georgius Diaconus Constantinopolitanus, & Cartophylax cum videret duos codices, aliumque insuper continentes gesta V. Synodi falsitatis accusari: *Subtilius, inquit, in bibliothecâ venerabilis Patriarchii scrutatus, inveni & alium chartaceum librum ejusdem sancti Concilii, quem & defero.* At hoc volumen authenticum, ac legitimum ex collatione cum aliis antiquioribus probatum fuit, simulque codicum hæreticorum fraus detecta, eò quòd, inquit Synodus actione laudatâ, neque in nunc prolatis antiquis, & immutatis libris ejusdem sancti Quinti Concilii, neque in chartaceo libro, qui recens inventus est apud bibliothecam venerabilis Patriarchii, quæ ab Hæreticis citabantur, inventa sunt.*

Hinc factâ diligenti inquisitione etiam falsatores illorum codicum deprehensi, ac nominati sunt coram Patribus, quæ actione illâ 14. sic narrantur: *Chartaceum quidem volumen, quòd falsatum est, decernimus cassari in locis, in quibus adjectiones falsæ sunt. Verùm libros etiam eos obelis obducere in locis, in quibus depravati sunt, & cassari eos. illos autem, qui falsaverunt, anathemati submitti.* Et tamen Halloix audet coram Orbe Christiano clamare, Patres Concilii VI. secutos acta Synodi V. corrupta, cum Synodus VI. falsatos codices cognoverit, ficta testimonia, ac sententias expunxerit, atque depravata loca obelis obduxerit, quod est: eosdem Patres abhorruisse acta Synodi V. corrupta, eaque prudentissimè correxisse, ne in posterum quempiam in errorem inlucere. Sed non hic sistunt Halloix falsitates, scribit enim eadem pag. 390. lib. 4. qu. 10. Patres Synodi VI. omnia sub Justiniano gesta comprehendisse nomine V. Concilii, nempe Synodum contra Anthimum, & Acephalos sub Mennâ, rursus edictum Justiniani contra Origenem, denique gesta sub Eutychio contra tria capitula; & cum Sexta Synodus ex corruptis actis V. Concilii produxisset sermonem Mennæ, admonitam à Legatis Pontificiis non spectare ad V. Synodum, quæ sub Eutychio inchoata est anno XXVI. Justiniani. Omnia perperam. Gesta Synodalia præscriptum habebant tempus, quo peracta erant. Ita etiam nunc acta Synodi contra Acephalos incipiunt: *Post consultatum Belisarii viri clarissimi indictione XIV. qui est an-*

nus 536. ibi nominantur etiam Episcopi, qui Synodo illi adfuerunt. At gesta V. Synodi longè plures Episcopos exhibent, annus etiam 553. indicatur: quis igitur fieri potuit, ut gesta sub Mennâ cum actis V. Synodi Patres VI. & VII. Concilii supinâ vim hallucinatione confuderint? Præterea cum Constantinus Imperator jussisset rei totius veritatem à sanctis universalibus Synodis petendam, ex Bibliothecâ Patriarchali Georgius Chartophylax codices sanctarum universalium Synodorum statim produxit Act. 1. qui cum actione tertiâ recitasset Quintæ Synodi acta corrupta, & falsata, à Legatis Apostolicæ Sedis erroris illi codices accusati sunt. Quare in eâ Synodo Sextâ recitata est tantum Synodus V. Oecumenica ex præcepto Principis, neque quicquam aliud sub Justiniano gestum relectum fuit. Hinc falsè etiam addit: *Cum Sexta Synodus ex illis actis V. Synodi corruptis produxisset sermonem Mennæ &c.* Nam illum codicem ex Bibliothecâ Patriarchali produxit Georgius Chartophylax, qui unus utrum Sexta Synodus dici possit, adversarium ipsum appello. Certè Imperator, Gloriosissimi Judices, ac plerique Episcopi codicem inspicientes falsitatem appositam cognovere, ac de libro iudicium habitum postea fuit act. 14. Colligitur tamen, Quintam Synodum in libros digestam fuisse, nam ibidem liber primus, itemque secundus nominantur, & septima actio in secundo contenta fuisse ibidem dicitur; acta verò, quæ modò habemus, in octo tantum collationes digesta sunt, undè integrum ad nos Concilium illud non pervenit. Sextum tamen Concilium legitima illius gesta adulterinis explosis approbavit, cujus etiam testimonio, imò & voluminibus integræ fidei Septima Synodus inhæsit, undè ab utrâque ex Synodi V. gestis cum Origene proscripti fuere Evagrius, ac Didymus, ut inani prorsus commiseratione fulguritos homines Halloix erigere pertentaret dicens verbo, *Origenes in indice: Origenes, Evagrius, & Didymus iniquissimè anathematizantur in Septimâ Synodo generali nite mendacio, quòd anathematizati fuerint in Quintâ generali, cum ibi nihil de illis tractatum sit.* Etenim ex Synodi tabulis, ex testium oculatorum assertione, ex totius Ecclesiæ communi sensu oppositum ostendimus, ut si adversarius isthæc legere posset, priorem opinionem veluti stultissimam certè deponeret, stultum enim est Synodos, Pontifices Romanos, Imperatores, Ecclesiam universam erroris arguere, ac de Synodi V. actis id temporis viventibus, & proximè superflites Scriptores communi consensu miserimè falsa commentos fuisse, vera autem docere nuperum Origenis advocatum post undecim sæcula nova scripturientem, & quiddè omnium veterum monumentorum cognitione destitutum, vel eadem dissimulantem, quò supra dejectas Synodos suos Origenes attollatur.

CAPUT VIII.

Vigilius Synodum V. approbat. Eiusdem exilium improbat. De anno obitus Vigili Tuno-nensis, Sirmondi, aliorumque opiniones rejicit. Halloix ubique falsitatis convictus.

AD arcem veluti causæ ventum est, num Vigilius, qui edito Constituto Synodi V. acta infirmavit, eadem postea re diligentius consideratâ approbavit. Etenim ubi semel evicerimus, Vigilium ad Synodi sententiam accessisse, statim Halloix reme-
ritas

ritas apparebit, qui Concilium Oecumenicum à Romano Pontifice confirmatum pessimè tractarit dicens §. 12. pag. 355. *Illam Synodum magis ab Ecclesiâ toleratam esse, ac permissam, quàm grato, & volenti animo admissam, ac receptam.* Et §. 12. *Quomodo enim Justiniani Conciliabulum instigante Diabolo concitatum, & confectum potest ullâ veneratione esse dignum?* §. 7. pag. 345. *nullum extare, ait, scriptum, quo ostendatur Vigilium aut præsens verbo, aut absens scripto consensum postea dedisse Concilio.* Vigilium nec itatim approbasse Concilium, & ob id in exilium pulsatum omnes Scriptorum Latini Anastasium secuti memoria prodiderunt, addentes eundem Romanæ Sedis repetendæ desiderio ad subscriptionem tandem inflexum. At modò certum est, Vigilium eodem anno Synodum confirmasse, imò existimo, neque eundem in exilium deportatum. Evagrius illius sæculi scriptor, qui acta Synodi legit, lib. 4. cap. 37. scribit: *Vigilium per literas consensit Concilio, non tamen interesse voluit.* Hæc literæ tandem inventæ sunt, quas vir eruditissimus Petrus de Marcâ nobili dissertatione de Synodo V. præmissâ publicavit. Ita illæ inscribuntur: *Epistola Vigilii Archiepiscopi Romæ ad Euryebium Archiepiscopum Constantinopoleos, & ad omnem præsentem Sanctam Synodum.* Legitur hæc Epistola Vigilii tom. 12. edit. regię Conciliorum. In hac sanè Epistolâ Vigilium sui Constituti sententiam retractat, & cum Sancti Augustini exemplum secutum se dicat, illius voces hic nobis reddendæ sunt: *Si in omni, inquit, negotio sapientiæ ratio postulat, ut id, de quo queritur, retractetur, neque pudori esse debet, cum ea, quæ ab initio ommissa studio deinde veritatis inveniuntur, in publicum eduntur, quanto magis Ecclesiasticis disceptationibus convenit, eandem rationem in illis quoque observari; præcipuè cum manifestum sit, Patres nostros, & maxime beatissimum Augustinum, qui in divinis Scripturis claruit, Romana eloquentiæ Magistrum propria scripta retractasse, dictaque sua correxisse, atque illa, quæ omiserat, ac deinde invenerat, addidisse. Nos quoque similiter illis exemplis invitati in controversiâ trium capitulorum supra memoratorum nunquam desistimus, quin investigavimus, quid de prædictis tribus capitulis in Patrum nostrorum literis verius inveniri posset.* Dein recitatis pluribus erroribus librorum Theodori, necnon scriptorum Theodoretæ contra Sanctum Cyrillum, itemque Epistolæ Ibæ Edeffeni, ita definit: *Prædicta itaque tria impia capita anathematizamus, & condemnamus, scilicet impium Theodorum Mopsuestiæ unâ cum impiis ejus scriptis, & quæcunque impiè Theodoretus scripsit, atque etiam Epistolam, quæ dicitur ab Ibâ scripta fuisse, quâ superius dictæ profanæ blasphemie comprehenduntur.* Postea verò antiquat Constitutum, & alia, quæ pro tribus capitulis antea scripserat: *Quæ verò, inquit, aut à me, aut ab aliis ad defensionem trium prædictorum capitulorum facta sunt presentis hujus scripti nostri definitione evacuamus.* Subscribitur verò Epistola: *Data antè VI. Idus Decembris imperii Domini Nostri Justiniani Aeterni Augusto anno XXVII. Post consulatum Basilii V. C. Anno XII.* Itaque Vigilium antè finem anni Synodum confirmavit. Lupus Lovaniensis Academiæ Doctor, quem bibliothecam deambulantem appellare soleo, in notis ad V. Synodum cap. 6. putat, mendum subscriptioni irrepsisse, reponendumque annum post Basilii consulatum XVII. Id probat ex Victore Tunonensi, qui ait eo anno Vigilium tandem ab Imperatore Romam redeundi facultatem concessam, eumque in itinere mortuum. In eadem opi-

nione fuit Sirmondus in Sinopsi chronologica ad libros Facundi, & Halloix pag. 349. §. 7. *idest, inquit, anno Christi 558.* Quare his auctoribus Vigilii exilium pleno quinquennio duravit.

Hæc tamen opinio prorsus falsa est. Habemus sanctionem Justiniani Imperatoris post ejusdem Novellas recitatam, quæ ita incipit: *Pro petitione Vigilii venerabilis antiquioris Romæ Episcopi quædam disponenda censuimus ad utilitatem omnium pertinentia, qui per Occidentales partes habitare noscuntur &c.* Subscripta est sanctio: *Idibus Augusti anno Justiniani XXVIII. Post consul. Basilii V. C. anno XIII.* Ergo anno 554. mense Augusto Justinianus amico erat ergà Vigilium animo, in cujus gratiam plurima Romanis post Gothos Italiâ exactos libentissimè concessit. Profectò in eâ sanctione cap. 19. ait: *Jubemus in illis mensuris, vel ponderibus species, vel pecunias dari, vel suscipi, quæ beatissimo Papæ, vel amplissimo Senatui nostra pietas in præsentem tradidit.* Itaque tum temporis Vigilium præfens aderat Constantinopoli prope d' em venturus in Italiam deferens secum mensuras, ad quarum normam Itali Gothorum eò usque ponderibus usi se conformarent. Quis enim dixerit, mensuras illas fuisse tunc à Justiniano missas ad Vigilium procul exultantem in Proconeso, eumque in exilii miseriis beatissimum nuncupatum? Præterea habemus non unam, sed plures Epistolas Pelagii Vigilii successoris ad Childebertum Regem Francorum, ac Sepaudum Arelatensem, ad Episcopos Tusciæ, quæ datæ sunt *Post consulatum Basilii XV. anno 556.* Longum igitur illud Vigilii exilium factum est, nam antè annum 556. satis concesserat. Tunonensis Chronicon, quòd ad annorum designationem pertinet, plenum mendis est, non Victoris, ut arbitrator, sed corruptoris cujuscumque ignorantia.

Sed nec paucos illos menses, qui ab absoluta Synodo de tribus capitulis ad laudatam Vigilii subscriptionem sex intercessere, Vigilium exulasse tum ex Græcis, tum ex Latinis, qui id temporis superstitēs erant, Scriptoribus evidentè evincam, ut monstro simile videatur, quòd Anastasio exilium illud affirmanti tantam cæteri fidem habuerint. Eustathius Presbyter Constantinopolitanus, qui tunc Eutychiei Patriarchæ familiaritate gaudebat, cap. 23. de Vita Eutychiei, cum præmississet quatuor Patriarchas Vigilium Romanum, Eutychieum C. P. Dominium Antiochenum, & Apollinarem Alexandrinum tempore Synodi in regiâ Urbe fuisse, addit: *Cum igitur ex quatuor Pastorum concordia, rectoque sensu factum esse veluti unum ovile, atque unus Pastor, & omnis disciplina moderatio per Sacerdotes, & Sacerdotum Præsules conquiescisset, discesserunt ad suas singuli civitates, & populos magno cum gaudio.* Quæ verò fuisset hominis Constantinopoli scribentis temeritas tale, tantumque de Vigilio mendacium fingere, cujus à tribus Patriarchis dissensio ex secuto illius exilio vel vilissimis regiæ urbis scæminis nota fuisset? Cyrillus Scythopolitanus in libro de Vita Sancti Sabæ apud Septimam Synodum act. 1. scribit: *Itaque cum Sancta universalis Quinta Synodus Constantinopoli esset congregata, communi, & generali anathemate rejecti sunt Origenes, Theodorus Episcopus Mopsuestias, & quæcunque ab Evagrîo, & Didymo dicta sunt de præexistentiâ $\pi\epsilon\pi\iota$ $\sigma\pi\omega\upsilon\iota$ $\alpha\theta\epsilon\omega$. Probarunt autem id quatuor Patriarchæ præfentes.* Non ergo Vigilium in exilium ob non subscriptam Synodum detrusus fuit. Ille verò Scriptor ait, gesta Synodi missa esse ab Imperatore Hierosolimam, ut exilii Vigiliani nulla eidem ignorantia obitici possit.

Porro

Porrò hoc ipsum ex Latinis Scriptoribus suadetur. Liberatus Diaconus Carthaginensis sub Reparato Romanâ legatione functus, ac vir insignis cap. 22. in fine hæc scribit: *Ab ipsâ heresi afflictus Vigilus, nec coronatus, qualem vitæ terminum habuerit, notum est omnibus.* Ita Homo Africanus, ac trium capitulorum defensor hæresim vocat Justiniani factionem, quæ Vigilium memoratis nobis injuriis affecit; dum verò negat Vigilium coronatum, perseverantiam eidem defuisse notat, quem profectò, si in Constituti sententiâ usque ad exilium perstitisset, non uno encomio celebrasset. Sed hoc ipsum ex Victore Tunonensi ostenditur, cui (quòd rerum gestarum veritatem spectat) totam fidem præsto, qui cum anno post consulum Basilii XIII. coactam Synodum V. dixisset, atque adfuisse tunc Constantinopoli primarum Sedium Antistites, Vigilium, Eutychium, Apollinarem, ac Dominum, statim subdit: *Ibi tria sæpè fata capitula cum defendentibus ea damnationi subjiciunt, sibi que ipsis penitentia regressum penalter intercludunt tali se perpetuo anathemate obstringentes &c. Quorum decretis Rusticus Romanæ Ecclesiæ Diaconus, & Felix Guillensis monasterii provinciæ Africanæ Hegumenus contradicentes scripto, Tebaida in exilium cum sociis transmittuntur.* Hæc alter oblitatissimus Capitulorum ex Africâ defensor. Ex quibus mihi solidè probatur, Vigilium Synodum subscripsisse, neque deportatum in Proconnesum; cur enim Victor unius Diaconi, & alterius Monachi exilium nominasset, & non potius ipsum Summum Pontificem Vigilium in exilium missum scripsisset, quod ad propriæ causæ decorem, & Justiniani crudelitatem altius exaggerandam plurimum conducebat? Sed est aliud firmissimum argumentum. Episcopi, qui tria capitula non damnabant, ab Episcopatu removebantur in eorum locum iis subrogatis, qui tria capitula anathemati subjiciebant. Hoc sanè severè executus est Justinianus; ita Zoilo Alexandrino ejecto succedit Apollinarem, expulso in exilium Reparato Carthaginensi elegit Primosum totius Africæ Primate; alios lege apud Chronicon Tunonensis Episcopi. Hinc Liberatus in fine sui Breviarii ait: *Consentientes Episcopi in trium damnationem capitulorum muneribus ditabantur, vel non consentientes depositi, in exilium missi sunt.* Hanc sanè pœnam contra trium capitulorum defensores Synodus V. statuerat collat. VIII. *Si quidem est Episcopus &c. denudabitur ab Episcopatu.* Neque Vigilium diutius Synodo refragantem deponere Justiniano in religionem venisset, qui Zoilum Alexandrinum, Macarium Hierosolymitanum, Eutychium Constantinopolitanum aliis substitutis sedibus ejecit. Certè eo regnante Silverius expulsus fuit Apostolicam Sedem Vigilio usurpante.

Lego in Actuario Marcellini Comitis: *Indictione II. P. C. Basil. V. C. XIII. Vigilus Papa tandem ab Imperatoribus Romanis, & à Narsete de exilio relaxatus, cum Romam redire cœpisset, in Sicilia morbo calculi tactus decessit.* Verùm imperitâ manu id infatum est. Qui enim tunc Romani Imperatores? unus certè sinè Augustâ Justinianus rerum potiebatur. Exilium fortè nuncupavit longiores à Romanâ Sede moras Constantinopoli peractas. Sed neque Vigilus ob preces Narsetes, sed ob consensum per literas Synodo datum Romam redeundi potestatem impetravit; & licèt exeunte anno 553. Synodum subscripsisset, vique ad Augustum anni 554. Byzantii moratum fuisse deduximus ex laudatâ sanctione Justiniani ad Narsetem, & Antiochum. Neque reponi potest, Justinianum

in exilium quidè Vigilium misisse, non ausum tamen neque ipsum, neque Synodum successorem eligere, uti in Patriarchâ Alexandrino fecerant, Sedis Romanæ primam dignitatem reveritos. Nam Vigilio pro tribus capitulis acerrimè Constantinopoli litigante, *missi sunt,* inquit Clerus Mediolanensis in libello supplici, *etiam aliqui in provincias Italia, ut se possent mentiendo aliqua de nomine ipsorum Papæ, & Datii in illis partibus eos in odium trahant, & alios in locum eorum suadeant ordinari, qui novitatibus studeant; Et Notarium quemdam sollicitarunt, qui manum Vigilii imitatus chartas sparsit, quas Stephanus in Italiam detulit cum Legatis Gothorum, ut tumultum contra Papam concitarent.* Hujus Stephani à Totilâ ad Justinianum missi meminit Procopius lib. 3. Belli Gothici pag. 398. edit. Grotii. Petrus de Marcâ in dissertatione de Synodo V. laudat verba ex M. S. Arabico historici Ecclesiasticæ Ibn Patric, qui sæpius adducitur à Georgio Elmacin in Historiâ Saracenicâ; ea autem sunt: *Romanus Patriarcha præsens Synodum nec adivit, nec legatum misit, sed consensum præbuit, dictaque Patrum suscepit.* Idem de Vigilio testatur Photius in libro de septem Synodis. Quæ quidè adduxi, non ut confirmatam à Vigilio Synodum ostenderem, id enim ipsiusmet literæ nuper inventæ fati, superque declarant, sed ut pateat, nullam apud antiquos Scriptores Vigiliani exilii mentionem haberi. Anastasius non solum Vigilium in exilium deportatum tradit, verùm etiam Clerum Romanum Vigilio assistentem hæc scribens: *Clerus autem Romanus, qui cum eo erat, missus est in exilium ad diversa metalla incidenda.* Quibus non assentior, nam licèt Clericos Romanos in exilium Justinianus miserit, quod de Pelagio, ac Rustico Romanis Diaconis Victor affirmat in Chronico, eos tamen non ad metalla damnavit, sed procul in monasteria exules deportavit, ut de pluribus idem testatur.

Ceterùm Halloix Vigilium à Justiniano Romam dimissum scribit, non quòd ille ad Synodi sententiam accessit, sed quia Narses Totilâ Gothorum Rege occiso Victor Romam ingressus, ac Populi Vigilium reposcentis precibus motus, id enixè ab Imperatore postulavit: *Justinianus autem inquit §. 6. pag. 347. tantæ, ac tam recentis victoriæ dulci fortunâ ebrius, & quid Narseti Italiæ restitutori excusso Gothorum jugo rependeret nescius Vigilio redeundi facultatem permisit.* At §. 18. pag. 361. dicit: *Sustinuit autem Vigilus fortiter exilium annos aliquot, donec ea, quam supra exposui, Narsetus victoriæ occasione, atque causâ revocatus est.* Exulasse verò illum integro quinquennio scribit cum suo Sirmondo §. 7. pag. 349. nempe ex Victore usque ad annum 558. Risum teneatis amici. Narses Totilam occidit, ac Romam recuperavit anno imperii Justiniani vigesimo sexto, & quidè antè tres menses exacto ex Procopio lib. 4. Victoriæ verò nuncius Byzantium venit mense Augusto ex Theophane, fuit annus 553. ut superiùs nobis monstratum est. Ex sanctione laudatâ Justiniani anno 554. Totilas mortuus erat, itemque Tejas successor, ac Gothorum regnum eversum. Itane ergo anno 558. (ut idem ex Tunonensi colligit) petente Narsete Justinianus superato Totilâ tantæ, ac tam recentis victoriæ dulci fortunâ ebrius Vigilium dimisit? Victoriâ à quinquennio obtenta, nempe anno 553. anno demum 558. tam recens tibi est ô Halloix? Longiori integri quinquennii ebrietate obrutum Principem ea Narseti concessisse ebriis tantum impones, nemo enim sobriâ mente fidem fabulæ præstabit.

Exac-

CAPUT IX.

Romanos Pontifices Vigilii Successores Synodum V. approbasse contra Halloix ostenditur, & Aquilejensium Schisma describitur.

S. I.

De Pelagio Primo.

Exactis Italiâ Gothis anno 554. cum Imperatore serio à Pontifice actum est, de universâ provinciâ, ac Romæ præfertim regimine meliorem in formam reducendo. Justinianus Vigilii petitioni morem gerens nobilem sanctionem edidit Idibus Augusti, quâ Italiam plurima indulgebat, illorumque fortunas diuturno bello depressas erigebat. Hanc cum Vigilium jam tandem in Italiam redux deferret, calculi dolore oppressus in Sicilia diem obiit. Quo anno Vigilii decesserit, non una est Scriptorum opinio. In chronico Victoris Tunonensis illius mors recensetur anno XVII. post Basilii consulatum, nempe 557. non 558. ut Sirmondus, Lupus, & Halloix existimant, quos superius impugnavimus. Baronius scribit Vigilium mortuum anno 555. nescire verò se quo mense, vel die ejusdem obitus contigerit. Inferius tamen narrat, Pelagium Vigilii successorem mortuum esse anno 559. IV. Nonas Martii, cum sedisset annos IV. menses X. dies XVIII. Lapsus est vir eruditus, nam si à IV. Nonas Martii anni 559. per annos IV. menses X. dies XVIII. retrocedimus, venimus ad Aprilem anni 554. Et hoc sanè anno Chiffletius Vigilium obiisse scribit, sed hic etiam errat, nam Idibus Augusti ex Justiniani sanctione vivebat. Sigonius lib. 20. operis laudati 5. Kal. Januar. A. 554. obiisse illum dicit; consonat Actuarium Marcellini ponens ejusdem mortem anno post consulatum Basilii XIII. Onuphrius Panvinus tredecim dies addit scribens Vigilium migrasse è vitâ IV. Idus Januariarum, cui subscribit Holstenius in diagrammate chronologica in notis ad Romanam Synodum sub Bonifacio Secundo. Quæ sententia etiam à nobis cæteris præfertur. Hunc vitæ exitum habuit Vigilius anno Pontificatus XVIII. Ille uti per fraudem summam dignitatem expulso Silverio usurpavit, ita eandem ex Cleri consensu postea obtinuit, cum procul à suâ sede per novennium quasi precario vixisset, illam denique in Sicilia cum vitâ amisit. Fuit Vigilii Pontificiæ auctoritatis usque ad Principis contemptum tenacissimus assertor, ut ex rebus ab eo gestis inclaret. Animi inconstantia, mutandæque sententiæ facilitas vitio eidem vertitur; nam in causâ trium capitulorum varius, atque à se ipso diversus non semel apparuit. In initio quidem, cum adhuc in Sicilia esset, tria capitula defendebat, at illa se damnaturum dudum Theodoræ Augustæ promiserat, si Victori fides est. Cum Byzantium advenisset, ob damnata tria capitula Mennam sacris interdixit: at paulò post Mennæ conciliatus eadem & ipse in Judicato damnavit. Deinde post triennium à sententiâ Judicati discedens emisso novo Constituto eadem damnari posse negavit. Sed paucis mensibus in hac sententiâ stetit, nam datâ ad Eutychium Epistolâ vim Constituti infregit, atque ad Synodum accedens tria capitula præscripsit. Vir doctissimus Petrus de Marca lib. 3. de Concordiâ Sacerd. & Imper. cap. 13. hanc Vigilii inconstantiam à doctis prudentiam appellari testatur, quam ipse dispensationem vocat, quâ nunc juris, & canonum rigore agebat, nunc illorum remissione fidei, ac publicæ quietis studio. Hoc tamen illi gloriæ detur, quòd primus Romanorum Pontificum post Origenem Theodorum Mopsuestenum insignem Pelagianorum magistrum cum sectatoribus definitivâ sententiâ damnavit, cæterisque successoribus eo in stadio lampadem tulit.

Extra Origenis causam excurro contra V. Synodum invehentem Origenis defensorem infectus, sed Synodi Pelagianorum pessimum Theodorum damnantis auctoritas facta testâ stabilienda est. Cum verò quid Romani Præsules Vigilii successores in causâ trium capitulorum statuerint, dicendum sit, haud abs re fore censui, si Venetiâ, atque Istriâ Schisma exactius describerem; meæ enim patriæ Episcopi cum reliquis Provinciæ Collegis diu contra V. Synodum depugnarunt. Hæc verò ed libentius inserui, quòd vidi celeberrimos Scriptores in iis enarrandis pleraque à veritate aliena literis consignasse. Baronius nonnulla tradidit de Synodo V. quæ probare non possumus, in quibus tamen Halloix sibi triumphum canit. In primis hæc scribit de V. Synodo adversarius: *Aliæ Synodi Ecclesiis pacem, ac tranquillitatem, & multa simul bona sedatis discordiis attulerunt. Hæc autem, quæ à multis Quinta nominabatur magis, quàm erat, & à multo pluribus rejiciebatur, pro pace bellum, pro unitate divisionem, pro bonorum cornucopiâ malorum myriadem importavit.* S. 12. pag. 355. Horum testem appellat Baronium ad annum 553. scribentem: *Etenim ipsâ Synodo absolutâ, tantum abest, ut pax reddita sit Ecclesiis, ut majus bellum exarserit, intestinaque discordia magis sævierit Orthodoxis inter se altercantibus &c.* Sed quis nesciat post Nicenam Synodum ingentes tumultus ab Eusebianis, & Meletianis excitatos? Post Calchedonensem, quas turbas Ecclesiæ Acephali non dedere? Quid igitur mirum, si post Quintam quoque Synodum non statim pax Ecclesiæ reddita est? Hanc sanè pacem se donaturum Orbi Catholico per illam Synodum Justinianus existimaverat, undè eundem Augustum initio sui Constituti Vigilii commendavit: *Laudabile, inquit, Clementiæ vestræ cognovimus esse propositum, per quod summotis omnibus discordiis seminibus &c.* Et Sanctus Agatho circa finem Epistolæ ad Constantinum, quæ habetur act. 4. VI. Synodi ait: *Extremâ quidem, præstantissimi tamen omnium Magni illius Justiniani cunctus ut virtus, ita & pietas omnia in meliorem ordinem restauravit &c.* Nam brevi Occidentalis Ecclesiæ Synodum V. recepit, ut mox dicam. Quam rectum verò fuerit Justiniani consilium, lege apud Leontium in lib. de Sectis actione. 6.

Vigilio successor datus est Pelagius I. Romæ Sedis apud Justinianum quondam Apocrifarius, quem tria capitula non damnasse fingit adversarius dicens S. 10. *Liquidò, ut opinor, apparet & Pelagium I. non recipere Concilium V.* Sed etiamsi hoc veritati consonum esset, haud illius suffragium pro tuo Origene ostentabis; ille, ille est, qui Justinianum ad Origenis damnationem hortatus fuerat, Theodoro Cæsare in Cappadociâ Episcopo Origenistæ hostis infensus, undè sicuti Theodorus hic contra tria capitula bellum accendit, ita Pelagius excitatè in Origenistas tragediæ auctor fuit, quæ quidem oborta dissidia cum mente volueret Theodorus semel exclamasse